

cretas incontinentias secum ipse quandoque relabitur sive in Seminario sive tempore feriarum, etiamsi antea non adeo inveteratam relabendi consuetudinem habuerit, sunt qui arbitrantur spatium duorum annorum perfectæ continentiæ communiis nimium non esse; infausta enim experientia constat, juvenes peccato incontinentiæ olim habituos, in illud facillime iterum atque iterum prolabi, etiam post notabilia intervalla ¹.

Quidquid tandem sit, Clericum qui sacris proximus Ordinibus in impudicitias relabitur, non satis emendari sentio: imo de eo dubitarem, an bonus futurus sit sæcularis; quomodo igitur bonus erit Clericus, Sacerdos, Parochus? Utinam Confessarius pie severus illi aperte ac fortiter diceret: *Non licet tibi*. Sed pro dolor! Clerici hujusmodi quærent et tandem nanciscuntur Confessarios tantæ rei ignaros, vel loquentes sibi placentia, qui ad sacros ipsos Ordines admittunt sub spe futuræ emendationis; at nonne dixerim cum certitudine pejoris depravationis? ita est, in Domino fratres, luctuosissima experientia teste.

497. *An (addes) quod dicitur de vitio turpi, idem sit affirmandum de aliis vitiis sanctitati clericali oppositis?*

R. Affirmative, servata proportione; nam et per alia vitia semper illa positiva bonitas excluditur, quæ Ordinibus prærequiritur: Juvenes igitur (omnia notentur) *ebriosi, superbi, elati, iracundi, susurriones, qui divisiones excitant, qui disciplinam oderunt, qui nulli parcunt, leves, rebus externis dediti, raro bene recollecti, circa pietatem indifferentes, in studiis negligentes, scientias ecclesiasticas fastidientes, libros profanos magis amantes, sæpe moniti et non emendati, nun-*

¹ De hoc præciso casu hæc scribit cardinalis Gousset (*De l'Ordre*, n. 658): « Si le sujet n'est retombé qu'une fois ou deux plutôt par faiblesse que de propos délibéré, et qu'il soit vivement touché de sa faute, nous pensons que l'espace de six mois, entre la dernière rechute et le sous-diaconat, peut absolument suffire. Mais généralement il faudrait au moins un an, s'il était retombé facilement, sans avoir fait d'efforts pour résister. » Diximus de hoc præciso casu; si enim agitur de eo, qui inveteratam habuit consuetudinem relabendi, et maxime si cum aliis peccata luxuriæ consummavit, vel omnino eum a sacro ministerio excludit, vel non admittit nisi post longissimam probationem omni exceptione majorem.

quam sancti erunt Sacerdotes: ab Ordinibus perpetuo maneant exclusi.

Ideo Seminariorum Directores ac confessarii omnes enixe a Deo petere debent *auxilium*, quo in re tanti momenti recte judicent: item *fortitudinem*, qua indignos perseveranter repellant, eos in antecessum monentes, ut sibi opportune ac tempestive provideant, ne Ordinationum tempore adventante, taliter indigni in quandam desperationem conjiciantur; cum ex una parte nullimode possint accedere, ex alia nec recedere sciant, dicteria hominum suspicionemque nimium timentes. Ne confessarii credant verbis, quæ transeunt; sed inquirent facta, quæ permanent: en peritorum consilium. Credant ergo expertis, et falsa eos pietas non decipiat cum tanto fidelium scandalo, atque catholicæ Ecclesiæ damno.

Quid vero (quæres) si Clericus affirmet se ab Ordine Sacro abstinere non posse sine gravi scandalo et sine infamia; quia jam probatus, jam domo receptus ad exercitia spiritualia et instat dies ordinationis, et jam omnia parata sunt? — Si non viderem extraordinaria signa, non absolverem; nam nulla infamia, scandalum nullum, si dicat se velle maturius de tanto statu perpetuo eligendo cogitare, et melius se disponere, ut vel ipsi optimi faciunt. Si non aquiescat, ipse videat; sibi provideat per contritionem perfectam: quantum ad me est, adhuc non absolverem (ex dicendis *De Eucharistia*, de dispositionibus; tom. III, n. 287).

CAPUT TERTIUM

DE OBLIGATIONIBUS RELIGIOSORUM¹

Art. I. — De natura, origine et præstantia status religiosi.

498. Q. 1. *Quid est Status Religiosus?*

R. Status Religiosus si in natura sua generatim accipiatur, non aliud

¹ V. Rotarius, *Theol. Moralis Regularinm.* — Hyac. Donato, *Rerum*

indicat, quam illum quemcumque vivendi modum, in quo homines voluntarie se offerunt divino cultui, se ipsos erga Deum obligando ad aliquam consiliorum observationem. Quo sensu complectitur eos omnes fideles, qui ex aliqua tantum parte, v. g. per solum votum castitatis, Dei servitio specialiter consecrantur. Usus tamen invaluit, ut hoc nomine stricte sumpto (quasi per *antonomastiam*) indicetur illud *stabile vitæ institutum ab Ecclesia approbatum pro suis iis fidelibus utriusque sexus, qui certa sub regula, sub proprio superiore et in data communitate tendere volunt ad perfectionem christianam per tria vota perpetua paupertatis, castitatis et obedientiæ*. Hisce verbis continetur status Religiosi definitio strictiori sensu.

Dicitur 1. *stabile vitæ institutum*, ut indicetur illa animi constantia quæ iis necessaria est, qui vivere volunt in statu perfectionis; — 2. *ab Ecclesia approbatum*; status enim Religiosus est sacra quædam communitas, in qua debet esse jurisdictio spiritualis: hanc porro sola Ecclesia tribuit. Licet autem hæc approbatio olim concederetur ab ipsis Episcopis pro Diocesi propria, nunc non potest nisi a R. Pontifice obtineri, ut statutum est in Lateranensi Concilio sub Innocentio III; — 3. *pro fidelibus utriusque sexus*; nam tam ipsos viros, quam ipsas feminas complectitur; — 4. *certa sub regula, sub proprio superiore, et in data communitate*; secus non haberetur status ille specialis qui a se existit, spectato videlicet jure ecclesiastico hodierno; nam de sui natura status religiosus non necessario requirit vitam communem; cum essentia hujus status in hoc consistat, ut observentur consilia evangelica, voto firmata perpetuo, quod sit a potestate habente, Dei nomine, acceptatum, prout tuentur cum Suarez; — 5. *tendere volunt ad perfectionem christianam per tria vota*; quibus verbis et finis et medium habetur peculiare, quo fideles utuntur in illo statu. Ex quibus colligitur tria hæc requiri:

a) *Vota prædicta*; nec refert si sint simplicia, quia adhuc homo per illa potest se Deo perpetuo mancipare. Hinc Gregorius XIII, Bulla *Ascendente* declaravit veros Religiosos in Societate Jesu etiam illos, qui hæc vota solum emittunt¹; — b) *Ecclesiæ approbationem*; unde

Regularium praxis resolutoria, 1691. — Liguori, *De Statu religioso*, in *Op. Mor.*, l. IV, nn. 1 et seqq. — Suarez, *De Statu religioso*, etc. — Nardi, *Elementi di diritto ecclesiastico*, § 501 et seq. Padova, 1846. — Bouix, *De Jure regularium*, opus novum et absolutissimum. — Ferraris, *Bibliotheca*, etc, v^o Monachus, Monialis, etc., etc.

¹ Hodie in Gallia Monialium vota non habentur ut solemnia, prout respondit S. Pœnitentiaria ad Episcopum Bouvier 2 jan. 1856. Sic voluit Ecclesia ob occurrentes perturbationes. Hoc tamen non currit quoad viros, qui adhuc possunt in illo regno vota solemnia emittere, neque obstat civi-

qui vovent tantum coram Confessario vel Episcopo, stricto sensu non erunt religiosi; — c) *traditionem suo superiori factam, qui eam acceptaverit*; sic enim habetur perfectus contractus. Deus utique per se acceptat vota quæ in simplici promissione consistunt. At rei promissæ traditionem quæ externe patefacit, non acceptat nisi per alios; nam Deus de ordinaria providentia non suscipit curam de aliquo immediate per se ipsum, sed utitur opera ministrorum.

499. Q. 2. Quænam origo Status Religiosi?

R. Cum distinctione: vel Status Religiosus accipitur generatim pro quocumque vivendi modo, quo homines Dei specialiter se offerunt obsequio: vel stricte pro vero coetu ac stabili instituto peculiari. — Si 1, sententia est omnium Catholicorum, uti ait Suarez, illum fuisse ab ipso Christo immediate traditum; patet enim ipsum non semel ad tria illa vota exhortatum esse¹. Unde sub hoc respectu status ille est a divino jure (non quidem præcipiente, sed consulente): et ab ipsa Apostolorum ætate viguisse tradunt eruditi. — Si 2, varias quasi illius ætates nobis pandit historia: primo videmus *Ascetas* sic dictos a græca voce *asceo*, quæ indicat *exercitationem*, quia durioribus regulis exercebantur: quos quidem vel ab ipsa Apostolorum ætate extitisse demonstrant moderni Bollandistæ, uti refert Bonix.

Ab istis Monachorum origo deducta est; ipsis enim fideles non pauci adherendo, a civium societate se subducere cœperunt, et vitam agere solitariam sub certa regula ac superiore in cœlestibus occupati, quibus porro *Anachoritarum, Hæremitarum, Monachorum et Cœnobarum* nomina adhæserunt²: fuerunt præcipui auctores, Paulus, Pacomius, Macarius, Antonius, Hilarion, etc., in Syria præsertim ac Palestina, quos omnes jampridem Ecclesia venerata est. S. Basilius Monachorum

lex, qua omnes cives sunt habiles ad possidendum; lex enim civilis non potest per se solemnitati votorum obstare. Sic a Gregorio XVI (*V. Ami de la Relig.*, 7 sept. 1840) vota Religiosorum a S. Benedicto ibi fuerunt declarata solemnia. — Bouix, *De Jure Regular.*, pars III^a, refert: anno 1854, ad S. Pœnitentiariam facto recurso, pro facultate mutandi nonnullas dispositiones testamenti, a moniali quadam Belgica, ante professionem suam conditi, rescriptum est: *S. Pœnitentiaria, consideratis expositis, respondet, quod vota monialium in Gallia et Belgio habentur ut simplicia; et ideo oratrix rem agat cum Ordinario, et ejus judicio se dirigat*. 2 dec. 1854.

¹ Habentur apud Matthæum: *Vade, vende quæ habes* (c. xix). *Sunt eunuchi qui se castraverunt propter regnum Cœlorum* (ib.). *Si quis vult post me venire, abneget semetipsum, et sequatur me* (c. xvi).

² Anachorita est a græco *anachôrêd*, separari: Hæremita a græco *hêremos*, solitudo: Monachus a *monos*, solus, et *echô*, habere, quasi solus vitam habeat: Cœnobita vero a *coinos*, commune, atque a *bios*, vita.

institutum a mera contemplatione ad ministeria spiritualia fidelibus impendenda traduxit. S. Athanasius ab Oriente in Occidentem id invexit saeculo IV: et sic in totam Italiam, ceterasque Nationes permeavit: sicque pedetentim venere *Benedictini* a S. Benedicto, *Dominicani* a S. Dominico, *Franciscani* a S. Francisco, etc. — Demum temporum decursu factum est ut Religiosi, qui prius extra urbes et oppida morabantur, in ipsa loca frequentiora inducerentur, quod quidem ob fidelium bonum tradit evenisse Doctor Seraphicus¹: *Sedes Apostolica*, ait, *vocavit nos in adjutorium tam Cleri quam populi, ut per officium Prædicationis et Confessionis subveniamus animabus, et onus pastorum sublevando alleviemus.*

500. Origo Monialium cum ipso Religiosorum ortu conjuncta est². Et constat ex primis Ecclesiae sæculis fuisse Virgines, quæ se Deo consecrabant per consiliorum executionem, quæque *Sanctimoniales* antonomastice dici cœperunt. — Ut conventus approbatorum monialium alicubi de novo erigatur ex Tridentino requiritur tum licentia Episcopi, tum talis monialium numerus, ut sufficiat ad regularis vitæ observantiam. Vult Ferraris, ut moniales sint saltem duodecim, prout S. C. C. id statuit de viris regularibus; verum hanc similem determinationem quoad moniales alii negant. An insuper requiratur licentia Sedis Apostolicæ, affirma cum Benedicto XIV de conventu virorum. Quoad monialium vero monasterium videtur ex praxi requiri S. C. Concilii licentia quoad Italiam, Insulasque adjacentes³.

¹ In *Opusculis*. Unusquisque autem Ordo locum suum elegit juxta propriæ vocationis indolem. Hinc illud:

*Bernardus valles, colles Benedictus amabat,
Oppida Franciscus, magnas Ignatius urbes.*

Religiosi proprium Ordinem opere teneant; ceteros charitate: *Quid ad vos de aliis servis?* ait D. Bernardus contra derogantes aliis Ordinibus (ad Guill. Abbat.) *suo domino stant aut cadunt: quis vos constituit judices super eos?... qui in Regula gloriamini, cur contra Regulam detrahitis?*

² V. Scotti, *Teoremi*, p. II. *Riflessioni in favor delle Monache*. — Bergier, *Dictionnaire*, v^o *Religieuse*. — Benedictus XIV, *Notificatione* xxxix, ubi de origine Monialium ac puellarum educatione in monasteriis. — Tridentinum, sess. xxv, *De Regular.*, c. 1.

³ *De Syn.*, l. IX, c. 1, n. 9. — Ferraris, *Bibliotheca*, etc., v^o *Conventus*. — Bouix, *De Regul.* — Summus Pontifex singulis Ordinibus cardinalem protectorem adsignat, ut iis videlicet præsidio sit. Hac de re maxime videnda est constitutio *Christi fidelium* Innocentii XII, 7 feb. 1694. Item mendicantibus maxime, suis adsignatur Syndacus qui omnia temporalia ipsorum ministret. — V. Ferraris, *Biblioth. Can.*, v^o *Syndacus*, Conservatores.

501. Q. 3. *Quænam est Status Religiosi præstantia atque utilitas?*

R. Quanta sit, ab ipso fine patet Status Religiosi: *Monasteria*, ad rem ait Stapf (*Theol.*, § 554 et 555) *non tantum hominibus, qui se ad sublimiora vocatos sentiunt, certum perfugium præbent...; sed etiam mundo viva identidem vitæ sanctioris exempla proponunt, atque suis tum precibus tum sacris functionibus publicæ saluti insignem plane operam navant. Ne quid de illis dicam, quorum præcipuus labor est erudire juventutem, assistere infirmis, aliisque tum spiritualibus tum corporalibus operibus misericordiæ insudare. Ipsi adversarii negare nequeunt, quam præclare Monachi... de posteritate meruerint, utpote quorum indefessis conatibus, non tantum christianam Religionem, sacras æque ac profanas scientias, artes liberales, sed ipsam quoque terræ fertilitatem debemus, ut adeo ipso opere comprobaverint quod Apostolus inquit: Pietas ad omnia utilis est, promissionem habens vitæ quæ nunc est et futura (1 Tim. iv). Est ergo pessima eorum illatio, qui dum unum alterumve Monachum degenerem vident, totum mox collegium, vel omnino universum Regularium statum contemnendum ducunt¹. — Probrosus sane, ut Catholici nonnulli a protestante Leibnitzio veritatem ediscant; ait enim: *Faleor mihi semper religiosos Ordines qui in sola catholica Ecclesia reperiuntur, mire probatos fuisse. Hinc nil mirum, si contra nefanda pseudo-philosophorum politicorum impropria, quibus in religiosos debacchati sunt, innumeri apologiam invincibiliter texerint. Hic vid. etiam Bulla Auctorem fidei*, prop. 80, 81, 82, 83, 84 (BB).*

502. Parochus non potest neque impedire erectionem publici oratorii, neque obstare ne regulares conventum intra suæ parocciæ fines constituent, modo jura parochialia salventur, ut passim et fuse docent apud Bouix, et constat ex jure canonico². Sed quænam sunt *jura parochialia* non præjudicanda? Certe non omnia præjudicia sunt attendenda; secus nulla Ecclesia, nullus conventus aperiri possit, cum inde et oblationes et concursus et Missæ parochæ certo minuantur; sed sunt intelligenda ea tantum, ad quæ parochus jus habet strictum. Sunt præcipue, ut parochiani recipiant sacramenta a parochæ; quod hodie reducitur ad Eucharistiam in paschate et in morte, ad Extremam Un-

¹ V. *Lettres de Scheffmacher, docteur allemand, à un gentilhomme et à un magistrat protestant, augmentées de plusieurs savantes dissertations sur toutes les utiles controverses*, par A. B. Caillau, chanoine du Mans et de Cahors. — V. etiam *Annali religiosi di Roma*, t. XV, fasc. XLIV. — *Memorie di religione*. Modena, v. I, III, V, XI, ecc.

² C. *Intelleximus* 1, t. XXXII, *De Novi Oper. nunt.*

ctionem et matrimonium (addunt et baptismum); 2. ut fideles sepe-
liantur in sua parochia, nisi habeant alibi jus sepulturæ; 3. ut Eccle-
siæ parochiali solvantur decimæ et oblationes juxta consuetudinem. Ita
Abbas, Girardi et Ferraris. Quæ omnia si præ oculis habeantur, plures
solvuntur difficultates inter Parochos et monasteriorum Directores circa
functiones in Ecclesiis religiosorum et monialium.

503. Q. 4. Quid de eo, qui alium abstrahit a Statu Religioso?

R. Distinctione opus est: Vel quis alium a statu Religioso abstrahit
vi, fraude et dolo; vel dumtaxat precibus ac consiliis.

Si 1, peccat graviter contra justitiam a) in seductum, quia illum in-
juste privat magno bono; ideo sub gravi tenebitur et ex justitia vim,
fraudem et dolum tollere, et in pristinam libertatem illum reponere
(qui si postea renuat, ipsi imputandum); b) in Religionem et quidem
non solum si sermo sit de professo (cum tunc jus jam acquisisset Reli-
gio), sed probabilius etiamsi agatur de simplici novitio. Nam quisque
jus habet, ne vi aut dolo impediatur a consecutione boni: ideoque im-
pediens etiam Religioni damnum resarcire debet juxta æstimationem
commodi, quod inde Religio percepisset ¹.

Si 2, qui id facit absque causa, quamvis non sit obstrictus onere re-
stitutionis, quia tunc alter sciens ac volens Religioni renuntiat; attam-
en peccat mortaliter, cum charitas id prohibeat. Imo Tridentinum eos
excommunicationi merito subjicit, *qui sanctam virginum, vel aliarum
mulierum voluntatem vel accipiendi vel voti emittendi quoquo-
modo sine justa causa impedierint* ². Qui vero id facit cum causa ne-
dum peccat, inno rem laudabilem facit. Erit justa causa: 1. si illius
parentes graviter indigeant: ipsa enim natura impellit ad eis subven-
niendum; — 2. si matrimonii promissione obligetur et defloratio con-
tingerit: tunc enim ipsa persona remanet obstricta; — 3. si Religio ad
quam aspirat, parum sit romanæ Sedi addicta, ejus mandata, præscri-
ptiones, monita, ac sensus non curans, aut enervans; si in ea disci-
plina recta non vigeat, in qua videlicet nedum augeatur Christi Jesu
charitas, perfectionis vinculum, foveantur potius amor sæculi, exter-
norum appetitus, vel mundanæ gloriæ cupiditas, provocationis ac invi-
diarum scaturigo. Item si optimum sit Institutum sed non habeat aptas
vires ad illud aspirans; — 4. si tales habeat vitæ mores, ut Religioni

¹ Non tamen ad damnum compensandum tenetur se vel alium adducere
ad religionem; hac enim in re est attendenda ratio vocationis, non compen-
sationis. Adde id non haberi uti medium ordinatum ad restitutionem. —
V. Liguori, *Op. Mor.*, l. III, n. 535 et 662.

² Sess. xxv, c. xviii, de R. — Quoad eos autem qui impediunt viros,
vid. Bulla Julii II, *Inter ceteros*, 1512; Bulla Leonis X, *Etsi a summo*,
1515; et Clementis VII, *Exponi nobis*, 1524; it. *Religionis zelus*, etc.

detrimento potius, quam decori et utilitati futurus esse rationabiliter
prævideatur. Item dicatur, si abductus credebatur aptus, sed talis non
sit; nam præsumptio cedit veritati: unde in hoc casu retrahens licet
peccaverit ex malo, quem gessit, affectu; non tamen teneretur ad re-
stitutionem.

504. Q. 5. Quid de iis, qui alios ad Religionem inducunt?

R. Cum Angelico Doctore: *Inducentes alios ad Religionem non so-
lum non peccant, sed magnum præmium merentur...*; *Danielis* xxii
dicitur, quod qui ad justitiam erudiunt plurimos, erunt quasi stellæ
in perpetuas æternitates. Posset tamen contingere circa hujusmodi
inductionem triplex inordinatio: Primo quidem, si violenter ali-
quis alium ad Religionem cogeret; quod prohibetur in Decret. xx,
q. 5 (cap. Præsens). Secundo, si aliquis simoniace alium ad Reli-
gionem trahat, muneribus datis, ut prohibetur in Decr. ibidem,
q. 2 (cap. Quam pios). Nec tamen ad hoc pertinet, si aliquis alicui
pauperi necessaria subministret in sæculo nutriens eum ad Reli-
gionem; vel si sine pacto aliqua munuscula tribuat ad familiari-
tatem captandam. Tertio, si mendaciis eum alliciat; imminet enim
sic inducto periculum, ne cum se deceptum invenerit, retrocedat;
et sic fiant novissima illius hominis pejora prioribus, ut dicitur
Lucæ xi, 26 ¹.

Art. II. — De vocatione et novitiatu.

505. Q. 1. An detur ad Statum Religiosum vocatio?

R. Certum est dari vocationem Dei ad statum Religiosum, plerum-
que per internas inspirationes, et aliquando etiam exterius, quomodo
Christus vocavit adolescentem illum divitem in Evangelio: *Si vis per-*
fectus esse, vade, vende quæ habes, et da pauperibus ². Sane constat
omnia in ordine naturali a Deo gubernari modo singulis entibus pro-
prio; ergo a fortiori in ordine supernaturali. Imo Sancti censent, voca-
tionem istam semper esse a Deo: *Religionis propositum* (ait Seraphi-
cus) *nec carne nec sanguine suggeritur, sed ab illo inspiratur, de*
quo dicit Joannes: Non potest homo accipere quidpiam, nisi datum
 fuerit ei de cælo. Accedit ratio: hæc vocatio non est a natura, cum
abhorreat a castigatione carnis; non a dæmone, cum neminem ad bonum
ex bono fine inducat. Restat ergo, ut sit a Deo.

Ordinaria signa vocationis hæc sunt præcipua. Primum signum con-
sistit in fine: *Primum signum* (ait S. Bernardinus Senensis) *est vo-*

¹ 1, 2, q. 189, a. 2. — Liguori, *Op. Mor.*, l. III, n. 662.

² Matth. xix. — V. Suarez, Bouix, etc.

*luntas bona*¹. Secundum in aptitudine seu idoneitate ad statum religiosum in genere; et in particulari ad talem observantiam tali ordine propriam: quæ aptitudo sita est indole recta, in animo obedientiæ jugo submisso, in scientia relative sufficienti, et in carentia defectuum tum corporis, tum animi, qui Instituto eligendo repugnent. Tertium in inclinatione naturali, constanti ac recta, ut patet: non tamen obstaret aliqua titubantia præterita ex dæmone vel naturæ repugnantia orta.

Alia signa sunt a posteriori, effectus nempe vocationis ipsius: v. g. jucunditas mentis ex consideratione Religionis, propositum cavendi a circumstantiis peccatorum, Sacramentorum frequentia, etc.; sunt enim veluti præludia illius status. Imo et occasio mala potest esse, aliquo sensu, vocationis inductivum, ut dehonoriatio, egestas quæsita, etc.; Deus enim scit ex malis bona facere. Ita plurimum Sanctorum vocationem contigisse legimus: *Sæpe evenit*, ait Macarius², *ut Deus tribulationibus hominem exagilet, ita ut qui omnia sibi infeliciter procedere videt, ita secum ratiocinari incipiat: quandoquidem in mundo consequi non possum quæ volebam, ecce mundum relinquo et ad Deum accedo.*

506. Quid (quæres) si vocatio dubia sit? — Si dubium sit grave, est diutius examinandum, ferventius orandum, ac donec majus lumen effulgeat et prudens consilium accedat, expectandum; nemo enim ad statum superiorem temere ascendere debet. Diximus, si dubium sit grave; secus dispiciendum est, ut docet Angelicus³. Ceterum caute agendum a directore, ne aliquem facile inducat ad religionem, si gravia indicia non perspiciat; timendum enim est periculum inconstantia in eo qui attrahitur nonnisi vividis cohortationibus et blanditiis: hoc maxime evenire solet quoad puellas.

507. Q. 2. Quid de ingressu in Religionem?

R. Religionem ingredi alii prohibentur, alii tenentur. Prohibentur indigni, non vocati, qui non sunt sui juris, ut conjuges matrimonio consummato, servi domini servitio mancipati⁴. — Tenentur vero qui

¹ Finis hujusmodi duplex: unus generalis, qui est fuga a mundi illecebris, desiderium sanctitatis. Alter particularis, id est proportionatus ordini qui eligitur. Ordines videlicet distinguuntur in *activis*, *contemplativis* ac *mixtis*: in primis eminent charitas ac studium in proximos; in secundis amor solitudinis; in aliis complexus utriusque. In omnibus tamen semper est amor Dei. — Iniquum Tamburinistarum systema quoad instituta Religiosa fuit damnatum Bulla *Auctorem Fidei*, sub n. 80 et seq.

² Hom. xxxii. — ³ 2, 2, q. ult., a. 10.

⁴ V. quoad Parochos et Episcopos, c. n, a. 2, § 1. Quoad filios, *Disp. seq.*, c. n, § 1 et 2.

sunt vocati, secus frustra daretur vocatio: item qui Religionem voverunt, ut promissa impleant.

An (quæres) peccet qui vocatus ad Religionem vocationem negligit? — Distinguo: vel iste persuasum habet fore ut si contemnat vocationem, de qua est moraliter certus, damnationem incurrat tam ob cognitam fragilitatem, quam ob carentiam mediorem peculiarium. Vel credit se æque ferme posse in sæculo salutem assequi. Si 1, non poterit a mortali excusari; cum scienter salutem suam in tantum periculum conjiciat et rebellem se faciat divini luminis, Si 2, dicimus eo in casu vocationem negligere non esse per se peccatum, cum consilia non obligent ad culpam: ratione tamen periculi æternæ salutis, cui ille se exponit negligendo divinum beneplacitum, videtur non posse excusari ab omni culpa. Quod autem ejus discrimini se committat, non videtur nobis dubitandum; quia in sæculo non habebit illa peculiaria auxilia, quæ in Religione præparaverat illi Deus: verum non audemus absolute proferre judicium quoad peccati gravitatem¹.

508. Q. 3. An debitis gravatus possit Religionem ingredi?

R. Quoad proximum, ait Patuzzi, omnium fere Religiosorum Ordinum lex est, ut nullus ad habitum recipiatur, qui sit obnoxius rationi reddendæ vel ære alieno obstrictus; idque merito ad evitanda plura incommoda. Excipiunt, ut pro certo docent cum Suarez, si debita sint incerta quoad personam, ita ut restitutio fieri debeat pauperibus; nam etiam dato quod incerta debeantur pauperibus ex domini voluntate præsumpta, res æquivalente obtinet, si ea remittantur, ut quis possit Religionem ingredi, cum semper dentur ad pias causas: nihil sane adeo pium, quam se suaque omnia Deo perpetuo dicare². Quod communiter adhuc concedunt, saltem pro foro interno, si debita sint ex contractu pure liberali; quia in hoc semper subintelligitur conditio: *Nisi meliorem statum elegero.*

Si agatur de debitis ex contractu oneroso, et res resolvatur ex Theologorum principiis, utrum debitis gravatus possit Religionem ingredi, tres habemus sententias. — Prima absolute negat cum Valentia, Alasia et aliis, debitorem Religionem ingredi posse: quia est contra naturale præceptum justitiæ lucrum spirituale quærere cum damno creditoris, ac consilium curare et sic præceptum negligere. — Secunda absolute affirmat, licet solutio fuerit juramento promissa, uti ait S. Antoninus. Hanc ipse Angelicus docet, qui habet: *Personam liberi hominis superat omnem æstimationem pecuniæ; unde licite potest, exhibitis rebus suis, Religionem intrare: nec tenetur in sæculo remanere, ut pro-*

¹ V. Liguori, *Homo Apost.*, tract. XIII, n. 26.

² V. Liguori, *Homo Apost.*, tract. XIII, n. 27.

*curat unde debitum reddat*¹. Tertia sententia probabilior cum Pautuzzi, Sanchez, Salmanticensibus, Navarro, Azorio, etc.; affirmat posse debitorem ingredi, casu quo aliunde diu debeat in sæculo manere; nam tunc solutio haberetur moraliter impossibilis. Neque quis etiam in contractu oneroso censetur se cum onere tam exorbitanti velle obligare, ut debeat negligere statum suum; habentur enim circumstantiæ nimium immutatae. Si vero possit brevi debita solvere, puta intra biennium vel triennium, tunc vel brevi illo temporis spatio nullum eidem imminet probabile periculum incidendi in peccata mortalia aut suam amittendi vocationem; vel imminet aliquod periculum. Si 1, debet per id tempus in sæculo manere et debitis satisfacere; cum in hoc casu talis solutio non solum sit ei moraliter possibilis, sed etiam facilis. Si 2, potest cito petere Religionem ad animæ detrimentum et æternæ salutis jacturam evitandam, quippe quæ cuilibet rei semper est præferenda; neque creditor potest esse in hoc casu rationabiliter invitus. Hæc quoad jus naturale.

Hac tamen de re, ad omnes abusus præcavendos, sciendum est Sixtum V, Bulla *Cum de omnibus*, 1587, declarasse ad Religionem non esse idoneos debitores illos, qui bona sua dilapidaverint, vel qui deponere debeant rationes, antequam debita solverint aut rationes ipsas reddiderint. Clemens vero VIII, Const. *Suprema*, 1600, sustulit quidem inhabilitatem illam, sed reliquit prohibitionem. Id tamen intelligendum: 1. de iis qui in sæculo manentes possunt creditoribus satisfacere: secus inutiliter morarentur; — 2. de iis qui magnis debitis sunt gravati, ex propria culpa; quia Bulla loquitur de *ingenti ære gravatis, qui dilapidaverint bona sua*; — 3. ad Moniales non est Bulla extendenda, neque ad gravatos debitis incertis: siquidem in odio stricta interpretatio semper est adhibenda, ac testantur alio Decreto ita declarasse Sixtum V; — 4. denique præceptum intelligendum est de reddendis rationibus valde litigiosis, intricatis, fraudulentis et causam litibus præstituris; nam de his tantum Pontifex loquitur.

509. Q. 4. *Ad quid tenetur qui Religionem vovit?*

R. Tripliciter potest quis Religionem vovere: vel in genere, id est quaecumque Religionem; vel in specie, v. g., religionem Prædicatorum; vel in individuo, v. g., tale Monasterium in particulari: — 1. qui vovit Religionem in genere, tenetur diligenter aliquam inquirere, in qua vigeat disciplina, ut *vota sua Domino reddat*². Quod si inventa, ab ea rejiciatur, probabilius aliam inquirere debet mediocrem adhibendo diligentiam, si spem habeat quod recipiatur; quia votum illius

¹ 2, 2, q. 189, a. 6. — V. Liguori, *Op. Mor.*, l. IV, n. 71.

² Ps. cxv. — V. Liguori, *Op. Mor.*, l. IV, n. 75.

est generale de aliqua Religione ex approbatis assumenda; — 2. qui vovit Religionem in specie, aliquam illius Ordinis tenetur ingredi: et ubi ab una repellatur, alias domus tentare debet, quamdiu spes aliqua effulgeat, et agatur (uti communiter dicunt) de monasterio sito in propria natione vel provincia¹; tunc enim non est exorbitans et extraordinarium illuc petere. Porro qui aliquid promisit, tenetur mediis ordinariis curare promissum; — 3. qui eam vovit in individuo ita determinando locum, ut alium non intendat, si in domum præfixam non posset admitti, liber esset; quia sub hac tantum conditione se ligavit².

510. Quæres: *An vovens Religionem peccet graviter, si ingressus egrediatur?* R. Affirmative, si non habeat gravem causam (quod probabilius valet, licet animum profitendi non habuerit): nam votum Religionis non tam respicit ingressum, quam professionem; hæc enim est illius complementum, illius vera ratio. Si vero a Religione ejiciatur uti ineptus, v. g. ob inscitiam, infirmitatem, tunc si adhibet sufficientem diligentiam, ut se reddat habilem, eum probabilius liberant ab omni obligatione (sed mediocrem diligentiam adhibere debet, juxta quod supra dictum est, in alia Religione inquirenda); eo enim in casu fit votum impossibile.

511. Q. 5. *Quid de probatione ante professionem?*

R. Audiatur Tridentinum: *In quacumque Religione tam virorum quam mulierum professio non fiat ante decimum sextum annum expletum; nec qui minori tempore, quam per annum post susceptum habitum in probatione steterit, ad professionem admittatur; professio autem ante facta sit nulla, nullamque inducat obligationem*³. Hæc autem probatio *Novitiatus* nomine appellatur, qui incipere solet ab eo puncto, quo quis in statu novitiorum admittitur ad probationem in aliquo conventu illius Ordinis, in quo professio emittenda est; tum enim celebratur quidem veluti contractus inter futurum religionem et ipsam Religionem, per quem mutuo conveniunt de sumendo experimento de se invicem. — Communiter sentiunt Novitiatum inchoari posse ante annum ætatis 15: quod obiter Tridentinum videtur insinuasse, cum professio debeat esse continua ac conjuncta cum probatione.

Hæc quoad viros: quoad mulieres vero ex declaratione S. C. statutum est, ut ipsæ habitum non suscipiant, nisi decimo quinto anno completo. Insuper tenetur Episcopus vel per se vel per alium ex Tri-

¹ Si agatur de femina sic vovente, docent ipsi esse extraordinarium, quod debeat quærere monasterium extra patriam longe a suis: ita Palaus, Tolletus, Salmanticenses, Garcias, etc.

² V. Liguori, *Op. Mor.*, l. IV, n. 72. — ³ Sess. xxv, c. xv.

dentino et ante susceptionem habitus et ante professionem, virginis voluntatem diligenter examinare ad crates, an scilicet *coacta*, an *seducta* sit, an *sciat quid agat*: quod valet etiam quoad moniales exemptas. Et præstat ut dictum examen fiat etiam de ingredientibus congregationes quæ simplicia vota tantummodo emittunt. Hoc tamen examen non præcipitur sub pœna nullitatis professionis, etsi sub gravi fieri debeat, et quidem circa res tantum a Tridentino præscriptas.

512. Quæres: *Qualis esse debet annus probationis?* — Uti certa tenenda est sententia quæ requirit annum integrum ac continuum. Licet enim Tridentinum has particulas non posuerit in suo decreto, putandum est tamen fuisse locutum juxta jura antiqua; atqui jura antiqua loquuntur de anno integro, atque continuo. Unde si horæ quadrans. v. g. deesset, professio esset nulla; nec demendus est dies a bissextili anno, quia ex jure tunc *biduum pro uno die habetur*¹.

Art. III. — De professione religiosa et ejus effectibus.

513. Q. 1. Quid est professio Religiosa?

R. Novitiatum rite completum sequitur professio, quæ definiri potest: *Promissio libere facta et legitime acceptata, qua quis in debita ætate constitutus, tempore probationis expleto, sese perpetuo adstringit certæ Religioni ab Ecclesia probatæ cum solemnibus votorum emissionem*. Conditiones præcipuæ ad valorem professionis ex Tridentino et jure Canonico sunt: 1. *Aptitudo voventis*: nempe ut sit baptizatus: nam cum Religio sit Ecclesie pars, nemo ei potest incorporari, si non sit istius membrum: *ut non sit alterius juris: ut compleverit annum 16, et per annum integrum cum habitu religioso in probatione fuerit: ut nullo impedimento ligetur, quod Ordini substantialiter opponatur: ut verum habeat profitendi animum*; — 2. *libertas*; nemo enim invitus perpetuis et gravibus obligationibus obstringendus; — 3. *consensus*; id est acceptatio expressa vel tacita Superioris Ordinis juxta statuta; ita enim habetur utrinque firmatus contractus².

¹ L. *Cum bissexto* de verb. significat. — V. Bouix, *De Jure Regular.*, p. IV^a.

² Quoad mulieres declaravit insuper S. C. ut nemini detur habitus ante 12 annos: item ut antequam suscipiatur habitus et antequam emittatur professio, debeat Episcopus aut ejus delegatus voluntatem uniuscujusque puellæ explorare; secus graviter peccaretur, etsi professio esset valida, ex jam dictis. — V. Liguori, *Op. Mor.*, l. IV, n. 4. — Ferraris, *Biblioth.*, etc., vis Annus probationis, Novitiatum, Novitia; Restitutio in integrum, Regularis professio, ubi plura ad rem.

514. Professus potest reclamare de nullitate suæ professionis, sed intra quinquennium: quo elapso, non auditur, nisi a Sede Apostolica restituatur *in integrum*¹.

515. Q. 2. Quinam sunt religiosæ professionis effectus?

R. Effectus hujusmodi plures sunt: alii *gratiosi*, alii *onerosi*. Inter gratiosos adnumeratur: 1. remissio peccatorum quoad pœnam, si professus sit in gratia; nam hic est actus se totum divinis obsequiis mancipandi, qui excedit omne genus satisfactionis²; 2. extinctio votorum ante emissorum³ veluti per quamdam commutationem in melius (imo attenda Decretali Bonifacii VIII *Qui post votum*, qui vovit ingredi religionem strictiorem et profitetur in laxiori, peccat; sed liber remanet ab illo voto). Privilegium illud competit etiam congregationibus ubi non emittuntur vota solemnia, si verus sit status religiosus; quod si congregatio status religiosi essentiam non habeat, in ea profitens non solvitur nisi a votis simplicibus quæ sint impossibilia cum novo illo statu; 3. cessatio irregularitatis ex defectu natalium⁴; 4. solutio sponsalium, ac matrimonii rati⁵; 5. et quidem præcipue numeratur exemptionis privilegium⁶.

Inter onerosos autem effectus præcipuus est obligatio tendendi ad perfectionem⁷.

516. Quid (diceas) de privilegio exemptionis? — Hoc privilegium in eo consistit, quod Regulares a jurisdictione Episcoporum sint exempti, et Sedi Apostolicæ immediate subjecti. Hoc jure factum esse nemo Catholicus inficiari potest; nam habent quidem Episcopi completam in propria Diocesi jurisdictionem, sed R. Pontifici subordinatam⁸. Ceterum animadvertere est quæ Tridentinum præscripsit⁹, pro quibuscumque abusibus præcaendis; quos tamen buccina ac sesqui-

¹ Processus autem fieri debet a Prælato locali simul et ab Ordinario Diocesis cum assistentia defensoris professionis. Professus autem licet habeat in sui favorem primam sententiam, non ideo potest egredi; sed expectare debet appellationem faciendam a defensore; quod si jam fugam arripuerit, a judicio repellitur, donec resumat habitum. Ita Benedictus XIV, Bulla *Si datam hominibus*.

² S. Thomas, 2, 2, q. 189, a. 3. — ³ Deccr., l. III, t. XXXIV, c. iv, etc.

⁴ V. *De Irregular.* — ⁵ V. *De Matrimonio*.

⁶ V. Pavone, *Spicilegio*, ecc., nn. 162 et seq. — Liguori, *Op. Mor.*, l. IV, nn. 60, etc. — Gury, *De Statibus partic.*, c. iv. — *Analecta juris pontificii*, an. 1855, pag. 1571.

⁷ Quoad Officii divini recitationem, vid. *Tract. de religione*.

⁸ V. Thomassinus, *Diss. Eccl.*, l. III, p. I. — Ughellius, *Italia sacra*, t. IV. — Bouix, *Part. V*.

⁹ Sess. vi, de R. — V. Liguori, *Op. Mor.*, l. IV, n. 56, etc. — Ferraris, *Bibliotheca*, vº Regularis, art. 1 et 2.

pedalibus verbis canonistæ nonnulli e schola Wanepesiana exaggerant more suo: 1. ut Episcopus tanquam Sedis Apostolicæ delegatus Monachos extra claustra visitet, corrigat si deliquerint, et ubi opus puniat; 2. ut Sacramentorum administrationem, curam animarum et alia id genus quæ regulares habent cum exteris, Episcopus dirigat; 3. ut neque in suis sine Episcopi benedictione petita (etiãsi eam non obtinuerit, modo Episcopus non contradicat), neque in aliis Ecclesiis sine Episcopi licentia obtenta, ad populum prædicent Verbum Dei; 4. ut non liceat in suis Ecclesiis admittere sacerdotes sæculares vel regulares extraneos ad missam celebrandam contra prohibitionem Episcopi; 5. ut in censuris evulgandis, servandis festis, et eorum ritibus custodiendis, ceterisque ad publicam divini cultus politiam spectantibus Episcopo Diœcesano Regulares omnes pareant.

517. Q. 3. A quonam Episcopo licite ordinantur Regulares?

R. Regulares debent suscipere Ordines ab Episcopo, in cuius Diœcesi situm est Monasterium ubi commorantur: constat ex Bulla Benedicti XIII *In suprema*, ubi contrarii privilegii revocatio jam facta a Gregorio XV et a Clemente VIII confirmatur. Imo S. Congregatio de mandato Clementis VIII iussit, ut si Episcopus loci non habeat Ordinationem, Superior possit quidem dare litteras dimissorias ad alium Episcopum; sed videat, ne ex industria ideo differat suorum Ordinationes. Et ideo Benedictus XIV duas addidit conditiones: — 1. ut in tali casu nequeat Religiosus ab alio ordinari, nisi præ se ferat attestationem Vicarii Generalis vel Cancellarii vel Secretarii ejusdem Episcopi de impedimento. Alias ordinans et ordinatus incurrit pœnas in ordinantes sine dimissoriis; — 2. ut talis Regularis examinari debeat ab Episcopo ordinante. Si tamen Monasterium sit nullius Diœcesis, poterunt Religiosi ordinari ab Episcopo viciniori; contraria enim lex utpote odiosa de casu ad casum non est extendenda¹.

Quoad novitios autem Regularium, Suarez tenet eos ordinandos esse ab Episcopo originis vel domicilii; cum nondum dici possint veri regulares et subditi, quippe qui adhuc possunt ad sæculum transire. Alii autem cum Fagnano putant eos posse utique ab ipso Novitiatu Episcopo ordinari: cum novitii ibi degentes jam habeant animum perpetuo manendi. Utraque sententia est probabilis².

518. An (quæres) Abbates possint tonsuram et minores Ordines

¹ V. Benedictus XIV, *Notificatione* xxiii. — V. Liguori, *Op. Mor.*, l. VI, n. 764 et 768.

² Secundæ sententiæ duas addimus conditiones: — 1. ut novitius per notabile tempus jam manserit in novitiatu; — 2. ut iuramentum præstet se animum habere ibidem quantum in se est manendi perpetuo; tunc enim videtur verificari conditio domicilii.

conferre? Tridentinum sustulit, quam antea habebant sive sæculares, sive regulares Abbates, generalem hac de re facultatem¹: solummodo permisit regularibus, ut ipsi ea utantur pro solis suis subditis. Si tamen eam adhuc in alienos exercerent, esset valida, quamvis illicita; nam talis potestas concessa est in corpore juris: per prohibitionem autem non videtur hæc radicaliter ipsis sublata, sed tantum illius exercitium interdictum. Sic S. C. C. ex Benedicto XIV².

519. Q. 4. Quid de facultate absolvendi quoad Regulares³?

R. Plura hac de re a Canonico jure, a Pontificum Constitutionibus ac consuetudine statuta sunt⁴. Præcipua notamus: — 1. Regulares ad excipiendas Confessiones sæcularium indigent Episcopi loci approbatione; non vero ad excipiendas Confessiones suorum Religiosorum vel sæcularium, qui sunt de familia in suis monasteriis et continui commensales: sed sufficit probatio Prælati regularis.

2. Superiores Regularium, vel ab ipsis delegati, possunt absolvere suos subditos ab omnibus casibus et censuris non reservatis Pontifici: quod valet etiam de novitiis, ita ut isti absolvi possint a casibus ab Episcopo reservatis etiam *ab homine* incuris vel ante ingressum in Religionem. Imo et a reservatis Pontifici absolvere valent, si religiosi habeantur ut impediti: nisi excessus sit difficilis et enormis, v. g. hæresis relapsus, schisma, litterarum Apostolicarum falsificatio, ad infideles prohibita deferre, bigamia et homicidium voluntarium.

3. Prælati religionum possunt sibi reservare casus, si cupiunt, sed uti decrevit Clemens VIII, 29 maii 1593, tantum undecim, et non ultra sine consensu Capituli generalis pro tota religione, aut provincialis pro provincia. Casus determinati sunt: 1. apostasia; 2. egressio nocturna et furtiva a monasterio; 3. sortilegium; 4. peccatum mortale contra paupertatem; 5. furtum mortale de bonis monasterii; 6. peccatum carnale opere consummatum; 7. perjurium in iudicio; 8. cooperatio in abortum fetus animati, etiam effectu non secuto; 9. occisio vel gravis percussio; 10. falsificatio manus vel sigilli Officialium monasterii; malitiosum impedimentum, retardatio aut apertio litterarum superiorum ad inferiores, vel contra. Superiores autem locales a reser-

¹ Sess. xxiii, c. x. — V. Bouix, *De Episcopo*, p. V, c. xvi. — Ferraris, *Biblioth.*, vº Abbas.

² De *Synodo*, l. X. Quoad diversa Abbatum species. *Vid.* Salzano, *Lezioni di diritto*.

³ De confessario Monialium vid. dicenda in tract. *De Pœnitentia*.

⁴ V. L. Ferraris, *Biblioth. Canon.*, vº Approbatio. — Liguori, *Op. Mor.*, l. VI, n. 575 et 598: et maxime l. I de privilegiis, nn. 95 et seq., it. *Homo Apost.*, tract. XX, n. 95, etc. — Bouix, *loco supra cit.*